

De jonge zeearend die in 2012 in het Lauwersmeer geboren werd. Inzet: De ringen waarmee ze individueel herkenbaar werd.

Hoe gaat het met AY43?

De zeearend is met een omvang van een eenpersoonsmatras een vogel die immer tot de verbeelding spreekt. De soort heeft veel ruimte nodig en is in die zin gebonden aan grote natuurgebieden. Maar Aaldrik Pot vraagt zich in deze eerste aflevering van zijn nieuwe columnserie vooral af hoe het gaat met AY43, het zeearendjong dat in 2012 uit het ei kroop in het Lauwersmeergebied. **Aaldrik Pot** **Jan Duker**

Van mijn eerste zeearend weet ik nog precies de plek, de omstandigheden en wat Ben Koks, excursieleider van die dag, zei toen ik van pure opwindning begon te spetteren: „Nou, jij bent wel heel enthousiast.” Om daarna stoïcijns de klodders spug van zijn jas te vegen. De datum moest ik opzoeken in mijn dagboek, 21 november 1992. De exacte locatie: Julianapolder, Hornhuizen, Groningen.

Dat de grote bruine roofvogel op het paaltje aan het eind van de kwelder een zeearend was, bleef nog even onzeker. Hij was ver weg en zoveel ervaring had het vogelgezelschap nu ook weer niet met de soort. Totdat er een blauwe kiekendief voor de arend langs vloog... Toen was het ineens onmiskenbaar. De bruine roofvogel bleek minstens drie keer zo groot. Even later ging hij op de wieken, en toen zagen we pas écht hoe groot een zeearend eigenlijk is. „Ooit gaan ze hier weer broeden”, voorspelde Ben Koks. Ik verklaarde hem voor gek. Nederland was immers veel te klein voor dit soort grote roofdieren.

Precies twintig jaar later varen vogelonderzoekers Peter de Boer en Romke Kleefstra van de Werkgroep Zeearend met de boot van Staatsbos-

beheer naar een schiereiland in het Lauwersmeer. Na een mislukte broedpoging in 2010 en een geslaagde broedpoging in 2011, heeft het inmiddels residerende zeearendenpaar opnieuw een jong groot gebracht, een vrouwtje. Het doel is om het jong te wegen, meten en ringen. Ook worden de prooiresten die op het nest liggen verzameld. Ik volg het avontuur vanuit mijn kantoor. Ik werk dan wel tijdelijk als boswachter in het Lauwersmeer, maar ik mag (terecht) niet mee. De boot is vol en ik zou maar in de weg lopen.

Als het gezelschap terug is, krijg ik aan de hand van de verhalen en de gemaakte foto's toch een goed beeld van hoe een en ander verlopen is. Een cameraploeg van Omrop Fryslân maakte opnames, want ook zo'n tweede broedgeval is nog steeds nieuwswaardig. Afijn, Ben Koks en anderen die zeiden dat de zeearend wel op eigen kracht terug zou komen, kregen dus gelijk.

Honderden kilo's takken
Onlangs was ik weer in het Lauwersmeer. Samen met collega Jasper Schut liep ik door een eindeloze rietvlakte (of eigenlijk was het meer struikelen) naar het nest dat vorig jaar door het zeearendenpaar gebruikt is. Baardmannetjes tinkelden

AY43 heeft eerst wat gezworven. Ze werd gezien op Texel, bij Joure en Gent

in het riet en daar boven zweefden blauwe kiekendieven. Op het nest, waar al gauw tientallen zo niet honderden kilo's aan takken van soms wel polsdikte in zitten, lag een randje verse takken. In de winter beginnen de zeearenden met de renovatie. Niet zo raar, want vaak worden begin maart al eieren gelegd. Van een afstandje hield het mannetje van het zeearendenpaar ons voortdurend in de gaten. Zijn fors grotere vrouw vloog verderop een paar majestueuze rondjes.

Ineens werd ik razend nieuwsgierig naar die jonge vogel uit 2012. Waar blijven die grote vogels in een land waar de ruimte schaars is? Feit is ook dat ze pas na vier jaar volwassen zijn en heel lang blijven rondhangen in het territorium van de ouders, die dat over het algemeen niet erg waarderen. Dus ze moeten op een gegeven moment op zoek naar een eigen leefgebied.

Gelukkig voor mij was ook het jong van 2012 van een opvallende kleuring voorzien. Die zwarte ring, met daarop in dit geval de unieke cijfer-letter-combinatie AY43, kan worden afgelezen door vogelaars in binnen- en buitenland. Door terugmeldingen weten we hoe het haar vergaat. Geregeld laait de discussie trouwens weer op of dat ringen van

vogels nog wel nodig is. We weten nu toch alles zo'n beetje wel? Tja, dat ligt eraan wát je wilt weten. Door het ringonderzoek kun je bijvoorbeeld achterhalen hoe vogels, en in dit geval dus zeearenden, het landschap gebruiken. Waar ze zijn, waar ze naartoe gaan en wat belangrijk voor ze is. Vervolgens kun je met die wijsheid bepalen wat wij moeten doen of juist niet moeten doen om ze beter te beschermen. En je kunt door ringonderzoek ook achterhalen hoe oud vogels worden. Allemaal reuze interessant.

Een mailtje naar de Werkgroep Zeearend Nederland, die de waarnemingen van geringde vogels bijhoudt, was genoeg om te weten hoe het AY43 vergaat. AY43 heeft eerst wat gezworven. Ze werd gezien op Texel, bij Joure en Gent. En nu broedt ze waarschijnlijk in het Krammer-Volkerak in Zuid-Holland. Ze is gepaard met AV01, een man die is geboren in de Biesbosch en die in 2016 voor dood werd opgeraapt. Vergiftigd... Hij werd opgelapt in een vogelasiel en vrijgelaten met een kleuring. Het paar heeft nu samen een jong grootgebracht, WN01. Nu zeearenden steeds meer geschikte plekken vinden, is het interessant om te volgen waar dit jong vervolgens weer terecht komt.

Aaldrik Pot

Natuuronderzoeker Aaldrik Pot schrijft in deze maandelijkse column over bijzondere fenomenen en interessant gedrag van dieren in de Noord-Nederlandse natuur.